

LILLESKOLERNES
SAMMENSLUTNING

Bestyrelses- posten

Efterår 2025

Bestyrelsesposten

Lilleskolernes Sammenslutning

Nr. 1, oktober 2025

Et ord fra redaktøren

Bestyrelsesposten er Lilleskolernes Sammenslutnings nye korte nyhedsbrev, som vi har ambition om at dele med medlemsskolernes bestyrelser og daglige ledelser et antal gange om året. I Bestyrelsesposten vil vi søge at adressere nyheder, emner og temaer, som optager og kan optage bestyrelsens opmærksomhed og indgå i arbejdet med den overordnede ledelse af skolen.

Bl.a. vil vi orientere om initiativer og aktiviteter, som er målrettet jer som bestyrelse på skolen (repræsentantskab, temaaftener for nye bestyrelsesmedlemmer og regionsmøder/temaaftener for siddende bestyrelser). Vi vil opdatere jer på nogle af de centrale opgaver, som må og bør involvere en skoles bestyrelse (økonomi, budget og regnskab, skolens styring, forberedelse og afvikling af generalforsamling, tilsyn med skolens virksomhed og undervisning m.v.) Og vi ønsker at kaste lys over nogle af de spændende organisatoriske vilkår, der spiller en rolle i en bestyrelses eget tilsyn og samspil med skolen, så man indgår i at sætte en vision og retning for den skole, man indgår i bestyrelse for.

I denne første udgivelse runder vi:

- Regionale temaaftener for skolernes bestyrelser og daglige ledelse i november/december 2025
- Indflyvning til den nye Vedtægtsbekendtgørelse, som er trådt i kraft den 1. juli 2025
- Regeringens forslag til finanslov for 2026 (FFL26), herunder ikke mindst nogle overordnede overvejelser i forhold til skolens budget for 2026

Sune Jon Hansen
Sekretariatsleder

Bestyrelsesposten

Lilleskolernes Sammenslutning

Nr. 1, oktober 2025

Regionale temaaftener om bestyrelsesarbejdet og ny vedtægtsbekendtgørelse

På en række møder rundt i landet i anden halvdel af november inviterer Lilleskolernes Sekretariatet til dialog og drøftelse om udfordringer og løsninger i bestyrelsesarbejdet. Vi ønsker sammen med de lokale bestyrelser og daglige ledelser at sætte de centrale temaer som "armslængde-princippet" og "skolens bedste" til fælles inspirerende drøftelse og erfaringsudveksling. Hvordan orienterer skolens bestyrelse sig i forhold hertil, og hvilke opmærksomheder har man som bestyrelse (og ledelse) for at sikre en god indbyrdes relation og samarbejde – til bedste for skolen.

Et afsæt for dagen vil i høj grad være sekretariatets publikation fra 2024 *Gode råd til bestyrelsesarbejdet*

Desuden er det hensigten også at tale om den nye vedtægtsbekendtgørelse (se senere i nyhedsbrevet), samt at kigge nærmere på, hvilke opgaver bestyrelserne i løbet af året står over for med afsæt i *Lilleskolernes Standardforretningsorden til bestyrelser*.

Møderne er planlagte til at finde sted på følgende datoer og på følgende skoler:

- Møde 1, Køge Lilleskole – tirsdag d. 11. november 2025, kl. 17 - 20
- Møde 2, Hareskovens Lilleskole – onsdag d. 12. november 2025, kl. 17 - 20
- Møde 3, Børnenes Friskole – tirsdag d. 18. november 2025, kl. 17 - 20
- Møde 4, Aalborg Friskole – onsdag d. 19. november 2025, kl. 17 - 20
- Møde 5, Holbæk Lilleskole – mandag d. 24. november 2025, kl. 17 - 20
- Møde 6, Børne U.N.I. – tirsdag d. 25. november 2025, kl. 17 - 20

Møderne har skolens samlede ledelse som målgruppe – altså både bestyrelse og daglig ledelse. Deltagelse af gratis for skolerne, og vi vil selvfølgelig sørge for lidt mad og drikke til møderne. Reservér allerede nu datoen for det møde, som jeres skoles bestyrelse ønsker at deltage i; måske det denne gang kunne være en mødeaften for jeres bestyrelse?

Se mere om arrangementerne i kursuskalenderen på lilleskolerne.dk. Her finder du program og anden praktisk information.

Ny vedtægtsbekendtgørelse er trådt i kraft 1. juli 2025

Som led i regeringens bestræbelser på at effektivisere ministerier og styrelser arbejder har STUK udsendt en ny vedtægtsbekendtgørelse. Bekendtgørelsen handler alene om at sikre en standardiseret løsning til bl.a. de frie grundskoler – og andre skoler – vedtægter. Der er derfor udarbejdet et obligatorisk paradigme, som den enkelte skoles vedtægt skal formuleres i. Lilleskolernes Sammenslutning har indgået i de forberedende arbejder hertil, og resultatet er en forenkling, som vil styrke overblikket for bestyrelse og ledelse i forhold til at sikre lovmedholdelig styring og drift af jeres skole.

Det nye paradigme skal senest være taget i brug i forhold til skolernes vedtægter pr. 1. januar 2027. Lilleskolernes Sammenslutning anbefaler afgjort, at man lokalt på skolen/i bestyrelsen påbegynder arbejdet med at sikre de nye vedtægter på skolen; både fordi det tager tid, men også fordi nogle skoler evt. beslutter at bruge den forestående proces med at sikre nye vedtægter til også at "frisere" nuværende vedtægter indholdsmæssigt til en ny virkelighed.

På ovenfor adresserede regionale møder med skolernes bestyrelser vil et centralt tema være skolens forestående udfordringer og arbejde med implementering af ny vedtægter lokalt.

På dette link kan du læse mere om skolens vedtægter og det nye paradigme for vedtægter på en fri grundskole.

Bestyrelsesposten

Lilleskolernes Sammenslutning
Nr. 1, oktober 2025

Finanslovsforslag 2026

Fredag den 29. august har regeringen fremlagt sit finanslovsforslag for 2026, herunder selvfølgelig også forslag til takster knyttet til undervisning m.v., som danner rygraden i lilleskolernes økonomi i 2026.

Forslaget indeholder ikke nye tiltag med betydning for finansiering af de frie grundskoler i 2026. Og koblingsprocenten fastholdes uændret på 76% i forhold til udgifter pr. elev i folkeskolen tre år forud for finansåret (2026) – altså udgifter i folkeskolen 2023. Det bemærkes, at de gennemsnitlige udgifter pr. elev i folkeskolen i 2023 var lavere end det tilsvarende tal i 2022. En medvirkende årsag hertil er formentlig, at corona-epidemien ikke længere satte sit præg på Danmark og på udgifterne knyttet til at gennemføre skole. En effekt af de reducerede udgifter i folkeskolen fra 2022 til 2023 er (desværre), at takster til undervisning m.v. i 2026 i løbende priser er så godt som uændrede; og dermed altså i nogen grad reduceret i forhold til købekraft sammenlignet med indeværende budgetår (2025).

Taksterne på finanslovsforslaget er opregnet til det forventede pris- og lønniveau for 2026. Undervisningstakster, fællesudgiftstakster, samt takster for SFO og kostafdelinger er opregnet med udgangspunkt i det generelle pris- og lønindeks svarende til 1,6%. Bygningstakster er opregnet med udgangspunkt i anlægsindekset og udgør -0,6%. Den negative regulering af bygningstaksterne skyldes, at den faktiske prisudvikling har været lavere end forudsat i 2024 og 25, og derfor korrigeres i negativ retning, hvilket er normal praksis i forhold hertil.

Der henvises til lilleskolerne.dk, hvor man kan se de præcise takster i finanslovsforslaget for 2026 – se 'tilskudsberegner 2026'.

Lilleskolernes Sammenslutning anbefaler på baggrund af det præsenterede finanslovsforslag skolernes ledelse og bestyrelse til at sikre igangsættelse af arbejdet med skolernes budgetter for det kommende budgetår. I denne forbindelse er det centralt, at bestyrelsen sikrer, at der udover budgetåret desuden indgår et antal *budgetoverslagsår (2-3 år)*, så man som ledelse har et rimeligt overblik over skolens nuværende forventninger til skolens fortsatte økonomiske udvikling og grundlag med en længere tidshorisont end alene det kommende budgetår.

Med tabet af købekraft som følge af FFL26, forestående overenskomster på det statslige (og dermed også det frie grundskoleområde), samt den altid værende usikkerhed i forhold til løn- og prisudviklingen, er det afgjort tilrådeligt, at man på skolerne er tilbageholdende med de udgiftskrævende tiltag, hvis aktiviteten forventes at være (næsten) uændret. Vi anbefaler i øvrigt, at skolerne ikke budgetterer med under 3-3,5% i lønstigninger generelt til alle grupper med virkning fra 1. april 2026 og frem. Hertil kommer opmærksomhed på trepartsaftalens sidste udmøntning af løn til uddannede pædagoger pr. 1. januar.

Slutteligt erindres om, at dette er regeringens finanslovsforslag – den endelige finanslov ventes vedtaget ultimo december. Mindre forrykninger kan ikke udelukkes, men plejer at være yderst minimale.

Bestyrelsesposten

Lilleskolernes Sammenslutning
Nr. 1, oktober 2025

Sekretariatsleder Sune Jon Hansens tale i anledning af Den Lille Skoles 75 års jubilæum

Lørdag den 21. juni fejrede Danmarks første og dermed også ældste lilleskole, Den lille Skole, sit 75års jubilæum. Et brag af en dag med taler og optrædener, dans og musik og møder mellem lilleskolefolk fra mange generationer. Det hele udspillede på skolens grund på Gammellosevej 228 i Kongens Lyngby.

Nedenfor kan I læse den jubilæumstale som Lilleskolernes Sammenslutnings sekretariatsleder, Sune Jon Hansen, var inviteret til at holde.

Tak for invitationen til at tale til jeres jubilæum. Det er stort og en stor bedrift.

I 75 år har børn og voksne på Den lille Skole givet sig materialer og stof og historier og hinanden i vold. Der er sat grænser og overskredet grænser, der er prøvet og prøvet igen, der er grint og der er grædt.

Fra dengang i 1949 hvor en lille kreds af forældre sluttede sig sammen, og ved hjælp af friskoleloven og en ikke ringe portion energi startede deres egen skole. Ved den stiftende generalforsamling blev der bl.a. sagt;

Vi ønsker at skabe en lille, hyggelig skole, hvor vi kan se den opdragelse fortsat, som vi har påbegyndt i hjemmet. Det skal på ingen måde være en forsøgsskole og heller ikke en pædagogisk systemskole. Vi vil begynde ganske beskedent og så se, hvorledes sagerne udvikler sig.

Det blev i anden forbindelse sagt lidt mere præcist, at det man ønskede sig, var en skole, der i højere grad end sædvanligt hvilede på moderne pædagogiske tanker. Den skulle have mindre børnetal og færre klasser end almindeligt på det tidspunkt, med mulighed for at hjælpe hvert enkelt barn til personlig udfoldelse, selvstændighed

og dygtighed – ikke blot i de almindelige skolefag, men også i de skabende fag, musik, modelering, tegning, sløjd osv. De smås produktivitet, som disse forældre kendte fra børnehaven, skulle bevares op i skolealderen.

Dét var, og vil jeg mene stadig er, visionært: en skole i børnehøjde, hvor man, som det også står på jeres (Den lille Skoles red.) hjemmeside i dag, tager afsæt i, at *Barndommen ikke blot er en forberedelse til at blive voksen, men en periode i ethvert menneskes liv, som det gælder om at få mest muligt ud af. Barndommen skal ikke bare overstås så man hurtigst muligt kan få en uddannelse og komme i gang med det "rigtige" (voksen-) liv. Livet skal leves og gribes hver dag.*

Når vi i dag fejrer Den lille Skoles jubilæum, så fejrer vi et skoleprojekt der i årenes løb har turde se sig selv i øjnene og spørge hvem er vi og hvorfor er vi her? Hvad er det vi vil og hvordan vedbliver vi at være en levende og relevant skole i tiden – med al den utidighed det til tider kalder på.

Den verden og det samfund som Den lille Skole blev til i, har forandret og ændret sig mange gange siden. Som Kaj Himmelstrup, en central skikkelse i Den lille Skoles historie, skrev i 1977, så "meldte lilleskolen sig ikke som en patentløsning. Den var – og er stadig – et svar på mangler ved den offentlige skole og ved samfundet, som forældrene anså for så alvorlige, at de tog sagen i egen hånd".

Når det er en bedrift at holde gang og liv i en skole som Den lille Skole – i 75 år endda – så skyldes det ikke mindst, at den forudsætter samtaler og samarbejde om, hvad skolen er og skal være svar på? *The answer my friend, is NOT blowing in the wind* – svaret findes derimod i kontinuerlige drøftelser om skolens indretning,

Bestyrelsesposten

Lilleskolernes Sammenslutning

Nr. 1, oktober 2025

pædagogik, undervisning, mv.; drøftelser der involverer skolens aktører og er åbne for at rette kritisk blik på *sådan som man hidtil har gjort*...måske man skal fortsætte som hidtil, men det skal i så fald være på et pædagogisk kvalificeret grundlag.

Der er ikke en manual på at lave *lilleskole* – ikke et svar... det er det der er så fantastisk – og til tider også bøvlet. Der er ingen vej hjem, hjem er vejen.

Og kigger vi på i dag og tingenes tilstand, så er der nok at se til. Der er krig i Europa, Mellemøsten brænder, bærende alliancer vakler, den frie verdens leder har ikke taget de samme lederkurser som sine forgængere, big tech banker derud af, Othello-lagkagen er snart historie fordi ingen længere vil uddanne sig til bagere og så har vi naturkrisen *hvor vi har sendt de kommende generationers muligheder på kasino og forvaltet naturen, som var den et F1-lån i* (som Stefan Hermann så fint har formuleret det).

I dag fejrer vi ikke blot en skole der var, men i allerhøjeste grad også en skole der er og svarer godt for sig.

En skole hvor der er tid og plads til at finde sig til rette, komme på plads, begå fejl, slå sig og komme op igen. En skole hvor vi lærer at være udygtige, hvor alt ikke nivelleres ud, hvor vi ikke skal kunne det samme på samme tid, men lærer at bifalde egne og andres succeser. Hvor der både er dannelse via hånd og via ånd...vi har brug for bagere...

En skole hvor der er plads til mange sprog – forskellige udtryksformer. Teater og musik er ikke gak og løjer. Det er alvor. At engagere sig i og arbejde med håndværk og kunst binder ligeså meget som andre fag i en pligtfølelse overfor menneskeverdenens holdbarhed. Vi har kunsten for ikke at dø af sandheden som Nietzsche skrev.

En skole hvor der gives retning. Hvor der er tydelige voksne der vil noget med børnene – fagene og tiden i skolen. Hvor man får et fundament at stå på – og bevæge sig ud i verden fra.

En skole med demokrati – ikke som et abstrakt ideal, men som en praksis.

En skole hvor børnene får færdigheder og kundskaber og lære at elske verden, så de vil tage ansvar for den; har lyst til, tro på og tillid til, at deres stemme er værd at lytte til – og bliver hørt.

En skole fagligt og værdimæssigt forankret i, at vi skal lære sammen, fordi vi skal leve sammen.

Kære Den lille Skole. Tak for, at I i 75 år har givet liv og mening til idéen om, at man kan forny verden og skabe samfundsforandringer gennem pædagogik og skole.

Tillykke med jubilæet.

LILLESKOLERNES
SAMMENSLUTNING